

УДК 502.174: [338.48:640.4]

Харенко О.М.¹, Капліна Т.В.²

¹ студ.гр. ГРС–21м,ПУЕТ, м. Полтава

² д-р. техн. наук., проф., ПУЕТ, м. Полтава

ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «НУЛЬОВИХ ВІДХОДІВ» У ГОТЕЛЬНОМУ І РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Концепція «нульових відходів» стає дедалі популярнішою у багатьох секторах економіки, оскільки допомагає скоротити витрати, підвищити ефективність використання ресурсів та зменшити негативний вплив на навколишнє середовище. Вона передбачає комплексний підхід до сталого використання ресурсів, який вимагає адаптації бізнес-процесів, екологічного виховання та розвитку відповідальної культури споживання. Реалізація цієї концепції у сфері туризму та гостинності допомагає не лише зберегти природні ресурси, але й підвищити конкурентоспроможність компаній, які підтримують еко-ініціативи, що особливо важливо для сучасних клієнтів, які обирають відповідальні бізнеси.

Готелі можуть співпрацювати з місцевими фермами, комунальними підприємствами та іншими організаціями для управління харчовими відходами,

компостування або постачання перероблених матеріалів. Це, в свою чергу, сприяє формуванню місцевої екологічної економіки та зниженню витрат на транспортування і логістику.

Головною метою концепції «нульових відходів» – створити циклічну систему, яка імітує природні процеси, де немає марних відходів, а всі матеріали знаходять нове застосування. Концепція ґрунтується на основних принципах: зменшення використання ресурсів (Reduce); повторне використання ресурсів (Reuse); переробка відходів (Recycle); компостування органічних відходів (Rot/Compost); переосмислення дизайну та процесів виробництва (Rethink/Redesign); відмова від одноразових матеріалів (Refuse) (табл.1).

Таблиця 1.

Сутність принципів концепції нульових відходів (систематизовано за [1, 2])

Принципи	Сутність
Зменшення використання ресурсів	Скорочення споживання ресурсів і зниження обсягів виробництва нових матеріалів (стосується одноразових предметів, упаковки та надмірного споживання). Замість використання нового продукту, пріоритет надається переробленому або багаторазовому аналогу.
Повторне використання ресурсів	Утилізація вже виготовлених продуктів або упаковки багаторазово, що дозволяє продовжити їх життєвий цикл і знизити потребу у виробництві нових предметів (включає в себе систему багаторазових контейнерів, використання відновлених матеріалів та сервісів оренди або обміну).
Переробка відходів	Переробка матеріалів і відходів з метою їх повторного використання у виробництві нових продуктів (зберігає природні ресурси та знижує обсяги відходів, які потрапляють на звалища). У рамках концепції «нульових відходів» важливим є роздільний збір відходів, щоб кожен вид матеріалу міг бути перероблений.
Компостування органічних відходів	Органічні відходи (рештки їжі, садові відходи) перетворюють на добрива за допомогою компостування (скорочення кількості відходів, що потрапляють на звалища, і створюють цінний продукт для покращення ґрунтів, імітуючи природні процеси кругообігу).
Переосмислення дизайну та процесів	Важливим аспектом концепції є розробка таких продуктів, які можуть бути повністю перероблені,

виробництва		повторно використані або утилізовані без шкоди для навколишнього середовища. Це включає переосмислення дизайну продуктів і вибору матеріалів,
Відмова одноразових матеріалів	від	Один із ключових принципів «нульових відходів» – відмова від товарів, які не можуть бути використані повторно чи перероблені. Він передбачає свідомий вибір на користь сталих альтернатив, відмову від одноразових продуктів (як-от пластикові пакети, посуд, упаковка) та стимулювання виробників зменшувати використання непотрібних ресурсів.

Отже принципи «нульових відходів» мають великий потенціал для зниження впливу на довкілля та сприяють економічній ефективності підприємств. Впровадження принципів Reduce, Reuse, Recycle, Rot, Rethink та Refuse допомагає готелям мінімізувати вуглецевий слід, зменшити витрати на утилізацію та виробництво, а також підвищити екологічну привабливість серед клієнтів. Застосування цих принципів також стимулює розвиток сталих технологій та екологічно відповідального виробництва, що сприяє загальному сталому розвитку суспільства.

Виділяють п'ять підходів для впровадження концепції «нульових підходів» (рис.1).

Рисунок 1– Підходи до впровадження концепції (систематизовано за [3])

Перший підхід циркулярної економіки спрямований на замкнений цикл виробництва, де матеріали повертаються в економіку як сировина для нових продуктів, з мінімальними втратами. У готельному секторі це може включати повторне використання матеріалів, ремонт обладнання та пошук постачальників, які пропонують продукти з перероблених матеріалів.

Другий передбачає, що готелі та інші підприємства можуть застосовувати принцип «плати за викид», який стимулює зменшення обсягів відходів шляхом впровадження тарифів на їх утилізацію. Таким чином, кожен додатковий обсяг відходів, який надходить на звалище, потребуватиме додаткових витрат, що заохочує до зниження непереробних відходів.

Третій підхід є важливим для інтеграції політики «нульових відходів» у взаємодії з клієнтами. Готелі можуть пропонувати знижки для гостей, які використовують власні багаторазові речі (наприклад, пляшки для води, або сумки), або мотивувати відмову від щоденної заміни рушників, що також допомагає зберегти ресурси.

Четвертий підхід включає впровадження системи екологічної сертифікації: «Green Key», «LEED» або «ISO 14001», що допомагає готелям та туристичним об'єктам впровадити стандарти «нульових відходів» та слідкувати за екологічним впливом. Сертифікація стимулює впровадження найкращих практик управління відходами та збереження ресурсів.

П'ятий підхід дозволяє готелю співпрацювати з місцевими фермами, комунальними підприємствами та іншими організаціями для управління харчовими відходами, компостування або постачання перероблених матеріалів.

Результатом таких дій є формування місцевої екологічної економіки та зниження витрат на транспортування і логістику. Застосування перелічених підходів дозволяє підвищити конкурентоспроможність підприємств, що підтримують екологічні ініціативи.

Висновок. Впровадження концепції «нульових відходів» стає найбільш успішним підходом у багатьох галузях, оскільки вона сприяє зменшенню витрат на утилізацію, підвищенню ефективності використання ресурсів та зниженню шкідливого впливу на довкілля. У різних секторах, від виробництва до послуг і державного управління, ця концепція адаптується відповідно до специфіки галузі, що сприяє розвитку циркулярної економіки і сталого розвитку загалом.

Список використаних джерел:

1. Valenzuela-Fernández L, Escobar-Farfán M. Zero-Waste Management and Sustainable Consumption: A Comprehensive Bibliometric Mapping Analysis. *Stability* . 2022; 14(23):16269. <https://doi.org/10.3390/su142316269>.
2. Paul Connett. *The Zero Waste Solution: Unrashing the Planet One Community at a Time*. Chelsea Green Publishing, 2013 p. 380.
3. Peter Lacy, Jakob Rutqvist. *Waste to Wealth: The Circular Economy Advantage*. 2015. p.256.